

Mpango wa Udhamini Binafsi wa Kusaidia Wakimbizi

Makazi Mapya kwa Wakimbizi Kanada

Taarifa Muhimu

Unataka kuja Kanada na maombi yako yamefanyiwa mapitio ya awali na maafisa wa Kanada. Sasa unajiuliza/ungependa kujua ni nini kitafuata. Kuchaguliwa kwako kama mkimbizi unayestahiki ni hatua muhimu katika mchakato wa makazi. Lakini si hatua ya mwisho.

Hizi ni taarifa kuhusu hatua zinazofuata katika mchakato, na kuhusu Kanada.

© Kwa Heshima ya Malkia wa Haki wa Kanada, anayewakilishwa na Wizara ya Uhamiaji, Wakimbizi na Uraia, 2019

Ci44-19/2019Sw-PDF
978-0-660-32497-5
2627-11-2019

Mpango wa Udhamini Binafsi wa Wakimbizi

Unaweza kupatiwa makazi mapya Kanada chini ya Mpango wa Udhamini Binafsi wa Wakimbizi. Hii inamaanisha kwamba kikundi binafsi cha udhamini kitakusaidia kwa hali na mali katika mwaka wako wa kwanza nchini Kanada.

Unapounganishwa na mdhamini binafsi, unaunganishwa na kikundi cha watu wenye shauku ya kukusaidia uzowee maisha nchini Kanada.

Watu hawa hawalipwi na serikali kukusaidia. Ni watu waliojitolea kukudhamini kwa sababu wanataka kusaidia. Vikundi vya wadhamini hukusanya fedha na michango ili wao wenyewe waweze kukusaidia.

Unahimizwa kuwasiliana na wadhamini wako wakati unasubiri kukubaliwa kuja Kanada. Hili linaweza kufanyika kwa barua pepe, kupiga simu au kutuma ujumbe mtandaoni.

Mchakato wa maombi - hatua zinazofuata:

- Wewe na familia yako ni lazima mpimwe afya kabla ya kuja Kanada.
- Gharama za kufanya vipimo, pamoja na huduma nyengine za matibabu kabla ya kuondoka, zinalipiwa na [serikali](#) ya Kanada.
- Inaweza kuchukua miezi kadhaa baada ya usaili wako kabla ya kutakiwa kwenda kufanya uchunguzi wa afya. Shirika la Kimataifa la Uhamiaji (IOM) au na ofisi ya [Uhamiaji, Wakimbizi na Uraia Kanada](#) (IRCC) watawasiliana na wewe kwa taarifa zaidi kama ukiwa bado hujafanya vipimo vyako.
- Ni lazima pia ufanyiwe uchunguzi wa historia ya masuala ya uhalifu. Hii ni kuhakikisha kuwa hujawahi kufanya uhalifu mkubwa, na wala wewe si hatari kwa usalama wa Kanada.
- Maafisa wa Kanada watapitia maombi yako na kuamua kama umefaulu uchunguzi wa afya na masuala ya usalama na uhalifu. Hakuna haja ya kuwasilisha maelezo yoyote ya ziada mpaka uambiwe.
- Kama hutofaulu uchunguzi wako wa kiafya, na wa mambo ya usalama na uhalifu, unaweza usichaguliwe kuja Kanada.
- Kama utafaulu uchunguzi wako wa kiafya, na wa mambo ya usalama na uhalifu, Kanada wataliomba Shirika la Kimataifa la Uhamiaji (IOM), au shirika jengine, kukusaidia kujiandaa kuja Kanada.
- Katika baadhi ya nchi, utalikwa kuhudhuria madarasa ya maelekezo ya bure kabla ya kuondoka. Madarasa haya ya bure, yanaitwa Maelekezo ya Kanada kwa Nchi za Nje, yanalipiwa na serikali ya Kanada na hutolewa na Shirika la Kimataifa la Uhamiaji (IOM). Katika mafunzo haya, utajifunza kuhusu Kanada na huduma zinazopatikana za kukusaidia baada ya kufika kwako.
- Kama hujaalikwa kuhudhuria Mafunzo ya Nje ya kuhusu Kanada kwenye nchi yako, wajulishe wadhamini wako na watahakikisha unayapata mafunzo hayo utakapofika Kanada.

Kuondoka kuja Kanada:

- Mara baada ya kufaulu uchunguzi wote na hati zako ziko tayari, safari yako ya Kanada itaandaliwa.
- Katika baadhi ya nchi unaweza ukahitaji kulipia ada ya kuondoka kwenye serikali ya nchi ambayo ulikuwa unaishi kabla ya kuondoka. Wakati unahitajika kulipia ada hii wewe mwenyewe, Shirika la Kimataifa la Uhamiaji (IOM) linaweza kukusaidia katika mchakato huu.
- Kama huna pasipoti au hati nyingine halali za kusafiria, serikali ya Kanada itakupa hati ili uweze kusafiri kuja Kanada.
- Serikali ya Kanada itatoa mkopo kufidia gharama za kusafiri kwako kuja Kanada.
- Fedha hii ni **mkopo**, ambayo ina maana kwamba utatakiwa kuilipa serikali kiwango chote ndani ya miaka mitatu (3) hadi minane (8), kulingana na kiwango cha mkopo. Ni lazima uanze kulipa mkopo ndani ya mwaka mmoja (1) baada ya kufika Kanada. Mdhamini wako hatolipa mkopo wako.
- Utapewa msaada wa kwenda uwanja wa ndege pamoja na kushughulika na maafisa wa uhamiaji wakati unapoondoka.
- Kusafiri kwenda Kanada mpaka kufika kwenye kituo chako cha mwisho inaweza iwe ni safari ndefu sana. Unaweza kubeba vitafunio vyako kwa sababu utapaswa kulipia chakula chako kwenye ndege au uwanja wa ndege.

Kufika Kanada:

- Utakapofika Kanada kwa mara ya kwanza, wafanyakazi kutoka shirika la kutoa huduma, ikiwa ni pamoja na mkalimani kama anahitajika, watakupokea utakaposhuka kwenye ndege na kukusaidia katika taratibu za uhamiaji.
- Ikiwa unaunganisha ndege, watakuongoza mpaka kwenye kituo chako cha mwisho. Pia watakupatia chakula na mahali pa kulala kama unapaswa kusubiri kwa masaa mengi kabla ya kupanda ndege nyengine.
- Kama tayari umefika katika kituo chako cha mwisho, watakutunisha na mdhamini wako ambaye atakuwa anakusubiri uwanja wa ndege.
- Mdhamini wako atakupatia sehemu ya kukaa, kama apatiment, nyumba au hoteli.
- Wakati mwingine unaweza kupewa makazi ya muda ya kukaa kwa muda mfupi kwa siku chache au wiki kadhaa mpaka utakapohamia kwenye makazi yako ya kudumu.
- Mdhamini wako anaweza kukupatia baadhi ya vitu mara ufikapo na watakusaidia ununue chakula na mavazi yako mwenyewe kwa msaada wa kifedha wanaotoa.
- Unaweza pia kupatiwa nguo za baridi.

- Mdhamini wako atajibu pia maswali yako yote kuhusu maisha ya Kanada na kukusaidia:
  - o Kupata mkalimani;
  - o Kupata daktari wa familia na daktari wa meno;
  - o Kuomba bima ya mkoa ya huduma za afya;
  - o Kufanya maandalizi ya watoto wako kwenda shule;
  - o Kukutana na watu mnaolingana kwenye vitu mnavyovipenda;
  - o Kutumia huduma za benki, usafiri n.k; na
  - o Kukuunganisha na huduma za makazi zinazodhaminiwa na serikali kama vile mafunzo ya lugha, huduma za ajira, na nyenginezo.

Mdhamini wako atakupatia msaada wa awali kukusaidia kuanza maisha yako nchini Kanada. Lakini ni muhimu kwako kuwa na matarajio ya kiuhalisia.

Lazima uwe tayari kufanya kazi kwa bidii ili uweze kufanikiwa sana katika maisha yako nchini Kanada.

Msaada wa kifedha kutoka kwa mdhamini wako binafsi ni wa muda wa mwaka mmoja tu kuanzia tarehe unayofika, au mpaka utakapoweza kujitegemea - chochote kitakachokuja kwanza. Unapaswa uweze kujikimu mwenyewe na familia yako baada ya mwaka mmoja.

Makazi na familia yako

Wewe na mke wako/mume wako, watoto wako wanaokutegemea, na watoto wako wanaokutegemea wenye watoto wanaowategemea, wanaweza kuomba pamoja kwenye fomu moja unayoomba ya uhamiaji na kuja Kanada pamoja.

Ikiwa kuna **mabadiliko yoyote** kwenye ndoa (kwa mfano, umeoa/ umeolewa au umeachika/umeacha kwa talaka), au kama utapata mtoto wakati wowote kabla ya kusafiri kuja Kanada, **lazima** umtaarifu mdhamini wako na maafisa wa Kanada. Ili wanafamilia wako wapya waweze kuingizwa kwenye maombi yako ya uhamiaji.

Ni **muhimu** sana kumwambia mdhamini wako na maafisa wa Kanada kwamba mnataka kuishi kama familia. Ni lazima uorodheshe wanafamilia yako wote kwenye maombi yako. Kama hutomwambia afisa wa Kanada kuhusu mke/mume wako au mtoto wako kabla ya kuondoka kwenda Kanada, hutoweza kuwadamini kuja Kanada hapo baadae.

Kama una ndugu au rafiki wa karibu waliopo tayari Kanada, na kama ungependa kuishi karibu nao, unapaswa kuwajulisha wadamini wako na maafisa wa Kanada. Kadri iwezekanavyo, Kanada wanajaribu kuwapatia makazi wakimbizi ambapo wanaweza kupata msaada kwa watu wanaowafahamu.

Utapangiwa kukaa kwenye mji mmoja, jiji au maeneo waliyopo wadamini wako. Kama una watu au ndugu kwenye jamii waliyopo wadamini wako au wana wawakilishi, watajaribu kukuweka kwenye jamii moja.

Kama ndugu zako au watu wako watahamia kwenye mji mwingine Kanada, tafadhali mjuulisha mdhamini wako haraka iwezekanavyo ili waweze kushirikiana na wewe ili kuangalia kama kuna msaada wa kutosha wa makazi kwenye jamii mpya.

Unaweza ukawa umewaweka kwenye maombi yako wanafamilia wanaokutegemea ambao huendi nao Kanada. Mara ukishatulia Kanada, unaweza ukawaleta Kanada wanafamilia wako hawa kupitia mpango unaoitwa Fursa ya Dirisha la Mwaka Mmoja (One Year Window of Opportunity – OYW). Unaweza kuomba ndani ya mwaka mmoja baada ya kufika kwako Kanada kumleta mke wako/mume wako, mwenza wako kisheria, mtoto anayekutegemea, au mtoto anayemtegemea mtoto mtoto wako anayekutegemea kukaa na wewe Kanada, kama tu waliorodheshwa kwenye maombi yako kabla hujaondoka kuja Kanada.

Wanafamilia wengine, kama vile wazazi, babu na bibi, au kaka na dada, watapaswa kutuma maombi yao peke yao ili wazingatiwe kwenye kupatiwa makazi. Mara ufikapo Kanada, unaweza kudhamini wanafamilia kuhamia Kanada kama utakidhi [vigezo kadhaa](#). Vyovyote vile, hatua za kuleta wanafamilia hawa Kanada inaweza kuchukua muda mrefu, na unaweza usiione familia yako kwa miaka kadhaa.

IRCC hawatachangia kusafirisha wanyama labda kama kuna mnyama anaetoa huduma ambapo kuna sababu muhimu iliyopo ya kuwasafirisha kuja Kanada. Wakimbizi lazima wafanye wenyewe utaratibu wa kusafirisha wanyama wa nyumbani.

Hali yako ya uhamiaji

Unapofika Kanada, utapewa hati inayoitwa Uthibitisho wa Makazi ya Kudumu (Confirmation of Permanent Residence – COPR) inayosema unaweza kuishi hapa kama mkazi wa kudumu. Hii inamaanisha kwamba kisheria unaweza kukaa Kanada maisha yako yote. Utaweza kufanya kazi au kwenda shule.

Kuna vigezo maalumu vya muda gani unapaswa kuishi, na kuwa nchini Kanada kabla ya kuomba uraia wa Kanada. Utakapokidhi vigezo vyote, unaweza kuomba kuwa raia wa Kanada.

Taarifa zaidi zinapatikana kwenye <https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/services/canadian-citizenship/become-canadian-citizen.html>- au kupitia kikundi cha wadhamini wako.

Utaishi wapi Kanada

Kanada ni nchi ya pili kwa ukubwa duniani, yenye miji mingi lakini pia yenye maeneo mengi ambayo kuna watu wachache au hakuna watu wanaoishi. Miji mingi mikubwa iko sehemu ya kusini mwa Kanada, karibu na mpaka wa Marekani.

Maeneo mengi ambako watu wanaishi yapo mbali mbali na huchukua muda mrefu kufika huko, hata ukisafiri kwa ndege. Kwa mfano, umbali kati ya miji mikubwa ya Kanada, Toronto na Vancouver, ni zaidi ya kilomita 4,300, au takriban siku 3 kwenda na basi.

Utapangiwa kwenye mji au jiji ambalo kundi la wadhamini wako wapo.

Wadhamini wamejitolea kukusaidia kwa kuelewa kuwa utaishi kwenye jamii yao na kufanya nao kazi ili uweze kujitegemea. Ingawa una haki ya kuhamia popote pale Kanada, wadhamini wanatakiwa kukusaidia tu kwa mwaka wa kwanza **wakati upo kwenye jamii yao**.

Kama utaamua kuhamia sehemu nyingine ya Kanada, wadhamini wako wanaweza wasiweze kukusaidia kifedha na unaweza ushindwe kupata misaada ya huduma za serikali.

Jamii ya Kanada

Nchini Kanada, wanaume na wanawake ni sawa. Wana haki sawa na wanahudumiwa kwa kiwango sawa cha heshima. Wanaume na wanawake wa tabaka zote za kijamii, tamaduni, kabila na dini wanashirikiana na hutendewa sawa.

Upo huru kuzungumza maoni yako nchini Kanada, wakati ukiheshimu haki ya wengine kufanya hivyo.

Kuna makundi mengi ya jamii na vyama vya wanaume, wanawake na watoto ambavyo unaweza kujiunga navyo. Unaweza kushiriki katika shughuli za michezo kama vile soka au kuogelea, na kuna mambo mengi ambayo unaweza kufanya kama familia. Baadhi ni bure, wakati mengine unayalipia.

Unaweza kuwa umezowea kuwa pamoja na familia yako yote kwa ajili ya kukusaidia. Mara utapokuwa Kanada, unaweza kujisikia mpweke, lakini hupo peke yako. Kama una maswali, wasiliana na wadhamini wako au ongea na mtu kwenye jamii yako. Kuna watu hapa ambao wanaweza kukusaidia uzowee maisha nchini Kanada.

Kama kuna mikutano ya wageni katika eneo lako, jaribu kuhudhuria. Hii itasaidia kupata marafiki kwenye jamii na kukusaidia kufahamu huduma katika eneo lako.

Sheria za Kanada

Sheria za Kanada zinatambua na kulinda haki za msingi na uhuru wa kila mtu, ikiwa ni pamoja na uhuru na usawa. Mkataba wa Kanada wa Haki na Uhuru ni sehemu ya Katiba ya Kanada. Inakulinda mara tu ufikapo Kanada.

Tambua kuwa kuna baadhi ya vitendo ni kinyume cha sheria nchini Kanada ambavyo vinaweza kuwa si kinyume na sheria nchini kwako unapoishi. Ni kinyume cha sheria na ni kosa la jinai kupiga mwanamke au mtoto, kuacha watoto bila ya uangalizi wa mtu mzima, kuendesha gari bila ya bima au leseni, au kwa watoto wadogo kusafiri kwenye gari bila ya kiti cha gari. Pia ni kinyume cha sheria kujisaidia hadharani haja ndogo au haja kubwa, hata hivyo kuna vyoo vingi vya bure katika maeneo mengi.

Kwa taarifa zaidi za sheria za Kanada na mfumo wa haki zinapatikana kwenye tovuti ya Serikali ya Kanada [ukurasa wa tovuti](#).

Lugha

Kanada ina lugha mbili (2) rasmi: Kiingereza na Kifaransa. Ni muhimu kufahamu Kiingereza au Kifaransa ili kukusaidia kuishi Kanada.

Kiingereza ni lugha inayozungumzwa zaidi katika mikoa na wilaya nyingi. Kifaransa ni lugha kuu inayozungumzwa Quebec, ingawa kuna jamii za Kifaransa katika mikoa yote na maeneo yote nchini Kanada. Pia kuna wakazi wachache ambao wanazungumza Kiingereza Quebec.

Kiingereza au Kifaransa kizuri kitakusaidia kupata kazi, kwenda shule, kupata huduma na kupata marafiki. Kama inawezekana, jaribu kuboresha Kifaransa au Kiingereza kabla ya kuja Kanada.

Mara ufikapo Kanada, unaweza kujiunga na madarasa ya bure ya lugha yanayofadhiliwa na serikali bila ya gharama yoyote. Wadhamini wako watakusaidia kukupa taarifa ya namna ya kutathminiwa viwango vya lugha yako na namna ya kujiandikisha kwenye programu za mafunzo ya lugha.

Kutafuta kazi

Ingawa wewe na familia yako mtapata msaada wa kifedha kwa mwaka wako wa kwanza nchini Kanada, ni vizuri kujiandaa kutafuta kazi ili uweze kujikimu wewe na familia yako.

Kadri unavyozungumza Kiingereza au Kifaransa vizuri, itakuwa rahisi zaidi kupata kazi. Kazi nyingi zilizopo na biashara zinahitaji:

- kuzungumza Kiingereza au Kifaransa vizuri,
- kuwa na ujuzi mkubwa wa kazi zote zinazohusiana na lugha, na
- kuelewa maneno au misemo inayotumiwa, ambayo baadhi yake inaweza kuwa ya kipekee kwa Kanada tu

Kama unaweza, jaribu kutambua mahitaji ya lugha yanayohitajika kufanya kazi kwenye fani yako. Mara ufikapo Kanada, mdhamini wako anaweza kukusaidia kujiandikisha kwenye madarasa ya lugha. Wadhamini wako wanaweza pia kukuunganisha na watoa huduma ambao wanatoa mafunzo ya taarifa bure au huduma binafsi ili kukusaidia kupata kazi.

Kama una shahada ya chuo kikuu, diploma ya chuo au cheti cha biashara, kinaweza kisikubalike Kanada. Itakuwa ni juu ya serikali ya mkoa au bodi ya udhibiti ya sehemu ambayo utakaa kuamua kama shahada / cheti au hati nyingine zinatambulika. Watoa huduma pia wanaweza kukusaidia kukuongoza katika mchakato huu.

Kujitolea pia ni njia nzuri ya kupata uzoefu wa kazi ya Kanada. Ingawa ukijitolea hulipwi, hii itakusaidia kuboresha ujuzi wako wa lugha na unaweza kupata ujuzi muhimu wa kuomba kazi. Pia ni njia nzuri ya kupata marafiki na kukutana na watu katika jamii yako.

Huduma za makazi

Huduma za makazi zinafadhiliwa na Uhamiaji, Wakimbizi na Uraia Kanada (na Ministère de l'Immigration, de la Diversité et de l'Inclusion kwa Quebec) na zinapatikana kwa wakazi wote wa kudumu wa Kanada, ikiwa ni pamoja na wakimbizi waliopatiwa makazi. Huduma hizi ni bure na zinaweza kukusaidia kujiandaa vizuri na kuzowea maisha nchini Canada.

Kuna huduma nyingi kwenye mtandao za kujiandaa na safari kwenye tovuti ya [Uhamiaji, Wakimbizi na Uraia Kanada](#) (IRCC) kukuandaa kwa maisha yako Kanada. Unaweza kupata huduma hizi mara tu utakapothibitishiwa kwamba maombi yako yamekubalika.

Mara tu ufikapo Kanada, wataalamu wa makazi watakupatia huduma mbalimbali za bure ili uweze kuishi nchini Kanada. Hizi ni pamoja na msaada wa kutafuta kazi, mafunzo ya lugha, mafunzo maalumu ya kazi, huduma kwa vijana na wazee, na zaidi.

Orodha kamili ya huduma za makazi zinazodhaminiwa na Uhamiaji, Wakimbizi, na Uraia Kanada (IRCC) inaweza kupatikana [mtandaoni](#).

Matumizi

Utakapofika Kanada, utapatiwa msaada wa kifedha kutoka kwa wadhamini wako binafsi kwa muda wa miezi 12, au mpaka utakapoweza kujitegemea - chochote kitakachoanza kwanza.

Mara msaada utakapoisha kutoka kwa wadhamini wako binafsi, utakuwa na jukumu la kulipia gharama zako mwenyewe, ikiwa ni pamoja na chakula, pango, umeme, maji, nguo na kodi. Ni muhimu kujifunza namna ya kuipangia matumizi hela yako.

Kama hutoweza kupata kazi baada ya miezi 12 na unahitaji msaada kusaidia familia yako, kuna aina mbalimbali za huduma za jamii, kama mabenki ya chakula na mashirika ya msaada kwa mahitaji hayo. Pia kuna programu za misaada mbalimbali ya kifedha inayotolewa na serikali kwa watu wanaohitaji, hata hivyo ni lazima uwe na vigezo fulani ili kufaidika na programu hizi. Waulize wadhamini wako kwa taarifa zaidi kuhusu ni msaada gani unapatikana kwenye jamii yako.

Unaweza pia ukataka kutuma fedha kwa familia yako nyumbani. Upo huru kufanya hivyo, lakini watu wengi wanashindwa kujikimu wenyewe na bado wana pesa ya kuwatumia familia. Nchini Kanada, vitu vingi vinaweza kuhitaji fedha zaidi kuliko ulivyozowea kulipia. Kumbuka kwamba itachukua muda kuzowea maisha mapya Kanada.

Shule

Hutolazimika kulipia watoto wako kwenda shule ya msingi au sekondari. Watoto wote kati ya miaka 6 na 16 ni lazima waende shule. Ni sheria. Wanafunzi wengi huhudhuria shule ya sekondari mpaka wanapohitimu diploma (wakiwa na miaka 18).

Baada ya kumaliza shule ya sekondari, watoto wako wanaweza kwenda chuo kikuu au chuo. Chuo na chuo kikuu ni gharama, lakini chuo au chuo kikuu wanaweza kuwa na rasilimali za kuwasaidia kupata udhamini, ruzuku au mkopo wa mwanafunzi.

Afya na huduma za meno

Kama mkazi wa kudumu wa Kanada, huhitajiki kulipia huduma nyingi za afya, ikiwa ni pamoja na kwenda hospitali au kumuona daktari.

Unapofika Kanada, utapatiwa bima ya Programu ya Afya ya Mpito ya Serikali (IFHP). Bima ya IFHP inatoa huduma muhimu za afya (ikiwa ni pamoja na kumuona daktari au kwenda hospitali) mpaka utakapoweza kupata bima ya jimbo au wilaya husika, ambayo inapatikana hasa ndani ya ya miezi mitatu (3). Wakati huu, ni lazima uombe bima ya afya kwenye mkoa au wilaya unayoishi.

Ni muhimu kuwasilisha nyaraka zako za kustahiki za IFHP kwa mtoa huduma wa afya kila wakati unapoenda kumuona. Unaweza kupata huduma za afya mahali popote Kanada kutoka kwa mtoa huduma yoyote wa afya ambaye amesajiliwa. Orodha ya watoa huduma waliosajiliwa inapatikana [mtandaoni](#) chini ya orodha ya "Tafuta Watoa huduma IFHP".

IFHP pia wanatoa bima za dawa na bima za ziada, ili kushughulikia mahitaji mbalimbali ya dharura na huduma za afya za msingi (kwa mfano, huduma za afya ya akili, baadhi ya huduma za macho na huduma za haraka za meno kwa ajili ya kupunguza maumivu na maambukizi). Bima za dawa za ziada na za kuandikiwa zinatolewa endapo tu kama unapokea msaada kutoka kwa wadhamini wako binafsi.

Muhtasari wa faida zote za IFHP na huduma zinapatikana kwenye tovuti ya [Uhamiaji, Wakimbizi na Uraia Kanada](#).

Wadhamini wako wanaweza kukusaidia kuchagua daktari wa familia, kutafuta daktari wa meno, na kukuunganisha kwenye ushauri wa afya ya akili na maumivu sugu itakapohitajika.

Kila mkoa na wilaya wana programu yao ya bima. Hakikisha unafahamu bima yako inalipia nini. Wadhamini wako watakusaidia kuomba hati muhimu zinazohitajika utakapofika Kanada.

Wakimbizi ambao ni wapya nchini Kanada mara nyingi wanajisikia upweke na kutengwa, na wanaweza kuwa na msongo wa mawazo kutokana na maumivu ya matukio ya zamani. Kuna huduma nyingi za bure na watu waliofundishwa kuzungumza wanaoweza kukusaidia kuondoa maumivu hayo. Kama unatafuta msaada, waulize wadhamini wako kuhusu huduma za afya ya akili na ushauri zinazopatikana kwa ajili yako.

Chanjo

Kupata chanjo dhidi ya ugonjwa ni njia mojawapo na salama ya kuzuia magonjwa, matatizo ya afya na kifo cha mapema.

Chanjo inafanyakazi kwa kusaidia kujenga mfumo wa kinga wa mwili wako. Kama dawa zote nchini Kanada, chanjo zimepitia mchakato kamili wa kuzithibitisha na kuzipitisha kabla ya kutolewa kwa umma.

Jopo la madaktari wanaweza kukupa chanjo kusasisha hali yako ya chanjo wakati wa uchunguzi wa matibabu ya uhamiaji, kabla ya kufika Kanada. Huduma hizi ni za hiari. Ikiwa utachagua kupata chanjo nje ya nchi, unapaswa kuleta rekodi yako ya chanjo Kanada.

Mara ufikapo Kanada, chanjo nyingi zinalipiwa na programu yako ya bima ya afya ya jimbo au wilaya. Wewe na familia yako mnaweza kuwa na magonjwa ambayo chanjo inaweza kuyazuia, hasa kama hukuwahi kupata chanjo. Watoto wachanga na watoto wadogo huweza kuambukizwa magonjwa kadhaa ambayo yanazuilika, na baadhi ya maeneo ya Kanada, watoto wanahitaji kupatiwa chanjo zao zote kwa wakati uliopangwa kabla ya kuanza shule au huduma ya kuangaliwa kwa siku.

Mdhamini wako, daktari au kliniki ya afya wote wanaweza kutoa maelezo zaidi kuhusu jinsi ya kusasisha hali yako ya chanjo.

Ni uamuzi binafsi wa kuamua mwenyewe na / au familia yako kupata chanjo. Lakini kumbuka: unapopata chanjo, unajilinda wewe na wengine dhidi ya magonjwa maalumu na kusaidia kuzuia kuenea kwa magonjwa kwa wale ambao wapo hatarini zaidi.

Chakula na maji

Maji nchini Kanada ni salama kwa kunywa. Kila nyumba ina maji yake ya moto na ya baridi. Unaweza kupata maji wakati wowote mchana au usiku.

Vyakula mbalimbali vinavyopatikana kununua itategemea na jamii yako. Miji mikubwa, tofauti ya Kanada itakuwa na vyakula vingi ambavyo unakula kwa kawaida, wakati jamii ndogo zinaweza kuwa na machaguo machache.

Watu kutoka makabila mengi wanaishi Kanada, hivyo inamaanisha kuna vyakula vingi mbalimbali kutoka tamaduni nyingi, na unaweza kupata maduka maalumu kwa bidhaa maalumu za chakula. Baadhi ya vyakula vyengine vinaweza kuwa ghali zaidi kuliko ulivyozowea kutokana na hali ya hewa ya Kanada na mahitaji ya kuagiza baadhi ya vyakula.

Dini

Dini nyingi zipo Kanada. Upo huru kuabudu dini yako. Sheria ya Kanada inataka uheshimu watu wanaoabudu dini tofauti. Hutoombwa wala kulazimishwa kubadilisha dini yako. Uhuru wa dini ni mojawapo ya haki za msingi Kanada.

Ingawa wadhamini wengi binafsi wanahusishwa na vikundi vya imani, unaweza kuendelea kuabudu dini yako. Watu hawa wamejitolea ambao wanataka kukusaidia kuja Kanada na kujumuika vizuri, bila ya kipingamizi.

Hali ya hewa

Kuna misimu minne (4) tofauti nchini Kanada: vuli, majira ya joto, kipupwe na majira ya baridi. Kanada ni nchi kubwa sana na hali ya hewa ya kila msimu inaweza kuwa tofauti kutoka sehemu moja ya nchi hadi nyingine.

Vuli (Machi, Aprili na Mei) ni msimu wa mvua katika sehemu nyingi za Kanada, na hali ya hewa inaweza kuwa ya baridi. Katika majira ya joto (Juni, Julai na Agosti), hali ya hewa ni joto sana katika maeneo mengi ya nchi. Wakati wa mchana, joto mara nyingi huwa ni zaidi ya 20°C na mara nyingi huongezeka juu ya 30°C.

Wakati wa kipupwe (Septemba, Oktoba na Novemba), hali ya hewa ni baridi na pia kunaweza kuwa na mvua nyingi. Katika miezi ya baridi (Disemba, Januari na Februari) ni baridi sana katika maeneo mengi, na joto mara nyingi huwa ni chini ya 0°C. Theluji hufunika ardhi kuanzia Disemba hadi Machi au Aprili. Kusini magharibi mwa British Columbia (karibu na Victoria na Vancouver), katika kipindi cha majira ya baridi ni kawaida kuwa na mvua kuliko theluji.

Kulingana na wapi unatoka, kwa mara yako ya kwanza unaweza kushangazwa sana na baridi na theluji wakati wa baridi Kanada. Ukiwa na mavazi yanayostahiki, utakuwa tayari kufurahia uzuri wa kipekee wa baridi ya Kanada. Mdamini wako atakusaidia kupata kofia, buti, glovu na nguo za baridi kwa ajili ya familia yako.

Maneno ya mwisho ya ushauri

Kuanza maisha mapya nchini Kanada kunasisimua na kuna fursa nyingi mpya. Hata hivyo kutakuwa na changamoto pia. Baadhi ya watu huwa ni vigumu kuzowea. Huchukua muda, hivyo jaribu kuwa mvumilivu. Kumbuka kwamba wageni wengi kama wewe wamezowea na wamejumuika kikamilifu na jamii ya Kanada.

Kuna watu na huduma zinazopatikana kwa ajili ya kukusaidia. Wadhamini wako wanapatikana kujibu jambo lolote au maswali utakayokuwa nayo. Wanaangalia sana maslahi yako zaidi. Unaweza pia kuwasiliana na ofisi za Uhamiaji, wakimbizi na Uraia Kanada (IRCC) kwa maswali kuhusu maombi yako.

Vyanzo vingine vya rasilimali ni pamoja na vikundi vya jamii, vikundi vya dini, huduma za ushauri na makazi yanayodhaminiwa na mashirika ya serikali. Makundi yote haya yana uzoefu wa kuwasaidia wageni ili wajumuike kwa njia tofauti. Usiogope kuomba msaada.

Ukifikia hatua unaamini kuwa umetendewa visivyo au kudhulumiwa, au hupati msaada wa kutosha ulioahidiwa na wadhamini wako, tafadhali wasiliana na Uhamiaji, Wakimbizi na Uraia Kanada (IRCC) haraka iwezekanavyo kwenye IRCC.INPSR-PPPRRI.IRCC@cic.gc.ca.

Hakuna hatari ya kupoteza msaada wa kifedha au hali yako ya ukaazi kwa kuwasiliana na Uhamiaji, Ukimbizi na Uraia Kanada (IRCC).

Mwisho, kuna tovuti zenye taarifa nyingi zaidi za kukusaidia kujiandaa. Tovuti za majimbo zina taarifa nyingi muhimu, ikiwa ni pamoja na maswali yaulizwayo mara kwa mara, viunganisho vya jamii, habari na matukio.

Tovuti ya Serikali ya Kanada ina maelezo zaidi juu ya maisha ya Kanada, orodha na ramani ya mashirika ya huduma za makazi katika jamii zote nchini, taarifa kuhusu tathmini za bure za lugha, na rasilimali za ziada za kujiandaa kwa ajili ya safari yako ya kuja Kanada.

www.canada.ca/immigration

